

سلامت اجتماعی

تالیف:

مرجان کاظمی

بهنوشتی رحمانی

یاسمن میرزاده

مریم باری

وحیده سلطان زاده ابره کمر

انتشارات رازنهان

۱۳۹۸

عنوان و نام پدیدآور	: سلامت اجتماعی/تالیف مرجان کاظمی ... [و دیگران].
مشخصات نشر	: تهران: راز نهان، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۶ص: جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۴۸-۷۵۸-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: تالیف مرجان کاظمی، بهنوش رحمانی، یاسمن میرزاده، مریم یاری، وحیده سلطانزاده کمر.
موضوع	: سلامت پروری -- جنبه های اجتماعی
موضوع	: Health promotion -- Social aspects
موضوع	: سلامت پروری -- ایران -- جنبه های اجتماعی
موضوع	: Health promotion -- Social aspects -- Iran
شناسه افزوده	: کاظمی، مرجان، ۱۳۵۰-
رده بندی کنگره	: RA۴۲۷/۸
رده بندی دیویی	: ۶۱۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۸۶۶۳۸

آدرس: میدان انقلاب، اول بهار زاده جنوبی، کوچه دانشور، پلاک ۱۲، واحد ۲ شماره تماس: ۰۲۱۶۶۹۰۴۳ - ۰۹۱۲۲۳۳۰۳۶۹ آدرس الکترونیکی: raznahanbook@gmail.com آدرس سایت: www.raznahanbook.com	
---	---

که عنوان کتاب.....	سلامت اجتماعی
که مولف.....	مرجان کاظمی، بهنوش رحمانی، یاسمن میرزاده، مریم یاری، وحیده سلطانزاده کمر
که صفحه آرا.....	رضا کاوه
که طراح جلد.....	رضا کاوه
که ناشر.....	راز نهان
که شمارگان.....	۱۰۰۰ نسخه
که نوبت چاپ.....	اول ۱۳۹۸
که قیمت.....	۲۴۰۰۰ تومان
ISBN: 978-600-448-758-0	

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۳	فصل اول: کلیاتی در مورد سلامت اجتماعی
۱۳	تعریف سلامت از دیدگاه سازمان جهانی بهداشت
۱۴	مفهوم سلامت اجتماعی
۱۷	ضرورت وجود مقیاس های سلامت اجتماعی
۱۹	مفاهیم اساسی پژوهش سلامت اجتماعی
۱۹	تعریف سلامت اجتماعی، سنجش و اثرات آن
۲۱	ابعاد سلامت اجتماعی
۲۲	عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت
۲۷	کمیسیون عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت
۲۸	شبکه های علمی بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت:
۳۲	چالش ها و راهکارهای اقدام در زمینه تعیین کننده های سلامت اجتماعی در ایران
۳۶	سیاست های تعدادی از کشورها در امر سلامت اجتماعی
۳۹	فصل دوم: تحقیقات انجام شده در مورد سلامت اجتماعی
۳۹	خلاصه طرح های تحقیقاتی در مورد سلامت اجتماعی
۳۹	الف) حیطه رصد
۴۰	ب) حیطه نظریه پردازی
۴۲	ج ۱) وضعیت سواد در کشور، پیامدها، علل و مداخلات
۴۳	ج ۲) تعاریف و ضرورت سرمایه اجتماعی، پیامدها، علل و مداخلات
۴۴	ج ۳) مرگ و میر ترافیکی در ایران، پیامدها، علل و مداخلات
۴۶	ج ۴) سمپوزیوم مفاهیم و سنجش های سلامت اجتماعی

۵۰	 راه آینده گروه سلامت اجتماعی
۵۱	 سلامت اجتماعی: ابعاد، محورها و شاخص‌ها در مطالعات جهانی و ایرانی
۵۲	 ابعاد و شاخص‌های سلامت اجتماعی در پژوهش‌های انجام گرفته در ایران
۵۶	 تحقیقات انجام شده در مورد عوامل موثر بر سلامت اجتماعی
۶۰	 تحقیقات انجام شده در مورد رابطه بین شبکه‌های مشارکت اجتماعی و سلامت اجتماعی
۶۱	 تحقیقات انجام شده در مورد رابطه بین مهارت‌های اجتماعی با سلامت اجتماعی
۶۱	 تحقیقات انجام شده بین بیگانگی اجتماعی و سلامت اجتماعی
۶۲	 تحقیقات انجام شده بین جو عاطفی خانواده و سلامت اجتماعی
۶۳	 بررسی رابطه سبک زندگی سلامت محور با سلامت اجتماعی
۶۸	 رابطه‌ی سلامت اجتماعی با ارزش‌های فرهنگی
۷۳	 مطالعه جامعه‌شناختی رابطه نشاط با سلامت اجتماعی
۷۸	 رابطه‌ی دینداری و سلامت اجتماعی
۸۳	 فصل سوم: مؤلفه‌های اجتماعی موثر بر سلامت
۸۳	 مؤلفه‌های اجتماعی موثر بر سلامت
۸۴	 هدف کلی از طرح مقوله تعیین‌کننده‌های اجتماعی موثر بر سلامت
۸۶	 عوامل اجتماعی تعیین‌کننده سلامت
۸۹	 عوامل تعیین‌کننده اجتماعی سلامت
۸۹	 ۱-گرادبان اجتماعی
۸۹	 ۲-شرایط دوران ابتدایی زندگی
۹۰	 ۳-انزوای اجتماعی
۹۱	 ۴-کار
۹۱	 ۵-بیکاری
۹۲	 ۶-حمایت اجتماعی
۹۳	 ۷-اعتیاد
۹۳	 ۸-غذا
۹۴	 ۹-حمل و نقل و ترافیک
۹۹	 فصل چهارم: خدمات سلامت اجتماعی در نظام سلامت
۹۹	 بسته‌های خدمات سلامت اجتماعی، الگویی برای مداخله نظام مدیریت سلامت
۱۰۲	 وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در مورد تأمین، حفظ و ارتقای سلامت اجتماعی
۱۰۳	 بررسی الگوی ترویج و کاربرست مؤلفه‌های اجتماعی سلامت

مقدمه

سلامت مفهومی چندبعدی است و سازمان جهانی بهداشت نیز به چهار بعد جسمی، روانی، معنوی و اجتماعی آن اشاره کرده است. سلامت اجتماعی در کنار سلامت جسمی و روانی یکی از ارکان تشکیل دهنده سلامت است. سلامت از مفاهیم بسیار پویایی است که روزبه‌روز بر دامنه و ابعاد آن افزوده می‌شود. ابعاد سلامت اثرات متقابل بر هم دارند؛ به عنوان مثال بعد اجتماعی سلامت اثرات پیشگیرانه بر روی دو بعد جسمی و روانی دارد. سلامت اجتماعی، ارزیابی شخص از نحوه عملکردش در اجتماع و نوع نگرش او نسبت به افراد دیگر جامعه است. بدون شک شیوه برخورد فرد با مسائل مربوط به خود، نوع نگرش او را نسبت به سایر افراد و گروه‌های اجتماعی تحت تأثیر قرار می‌دهد (وان^۱، ۲۰۰۵). گلد اسمیت^۲ سلامت اجتماعی را «ارزیابی رفتارهای معنادار مثبت و منفی فرد در ارتباط با دیگران» تعریف می‌نماید و آن را یکی از اساسی‌ترین شاخص‌های سلامت هر کشوری معرفی می‌کند؛ که به کارا بودن فرد در جامعه منجر می‌گردد (اسمیت، ۲۰۰۸).

وضعیت سلامت تک تک افراد جامعه به روش‌های گوناگون بر سلامت دیگران و عواطف آنها و همچنین شاخص‌های اقتصادی و اجتماعی جامعه اثر می‌گذارد. از این رو، تأمین سلامت افراد جامعه هم تکلیف دولت است و هم وظیفه‌ای همگانی به شمار می‌آید. در حقیقت، زمانی فرد دارای سلامت

1. Van Ommeren

2. Smith

اجتماعی است که بتواند فعالیت‌ها و نقش‌های اجتماعی خود را در حد متعارف بروز دهد و یا جامعه و هنجارهای اجتماعی ارتباط برقرار کند (هوس^۱، ۲۰۰۲). بعد اجتماعی سلامت شامل سطوح مهارت‌های اجتماعی، عملکرد اجتماعی و توانایی شناخت هر شخص از خود به‌عنوان عضوی از جامعه بزرگ‌تر است. در سنجش سلامت اجتماعی، به نحوه ارتباط شخص در شبکه روابط اجتماعی توجه می‌شود (براون^۲، ۲۰۱۱). اهمیت سلامت اجتماعی به حدی است که اشخاص برخوردار از سلامت اجتماعی با موفقیت بیشتری می‌توانند با مشکلات ناشی از ایفای نقش‌های اصلی اجتماعی کنار بیایند (گراهام^۳، ۲۰۰۴).

موقعیت اقتصادی- اجتماعی رابطه روشنی با سلامت دارد. افرادی که در سطح پایینی از اجتماعی و اقتصادی قرار دارند، مواردی مانند میزان مرگ‌ومیر، دیابت، آسم و بیماری‌هایی از این دست بیشتر نمود پیدا می‌کند؛ زیرا رفتارهای مربوط به سبک زندگی این نوع افرادی به گونه‌ای است که ریسک سلامت را بالاتر می‌برد. در برخی دیدگاه‌ها، سلامتی فرد به‌عنوان موضوعی مهم نتیجه شرایط اقتصادی اجتماعی مطرح شده است. افرادی که از لحاظ اقتصادی و اجتماعی در شرایط بهتری قرار دارند، به دلیل توانایی و دسترسی بهتر در وضعیت مطلوب‌تری قرار می‌گیرند و در مقابل، افراد متعلق به طبقات پایین جامعه از سلامتی نامطلوب رنج می‌برند (استرینگین^۴، ۲۰۱۱).